

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÀNFFI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelben. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bérletdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek. A nyilatkozati cikkek sora után 25 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési figyelmeztetés.

A közellevő országgyűlés tárgyalásainak hiteles és gyors közléséről olyképp intézkedtünk, hogy az ülésekről értesítéseket, valamint a jeles beszédokat a hiteles gyorsírói közlés után adandjuk.

Ismert és jeles tollú értesítőnk van ezenkívül Szebenben, a ki a pártok alakulásáról, az eszmék fejlődésének irányáról, valamint a gyűlés ünnepélyeiről s azzal kapcsolatos eseményekről tájékozó és értesítő cikkeket küldend lapunk számára.

Mindezeket kívül gondoskodtunk, hogy a fontosabb eseményeket s határozatokat távirati úton nyert értesítéseink után azonnal közzé tesszük.

Lapunk a gyűlés tárgyaihoz képest másfél, sőt két ízben is mind annyiszor megjelen, valahányszor tárgyait fontos, sürgős volta és terjedelme igényli.

Lapunk előfizetési ára:

Égészévre	12 forint.
Félévre	6 "
Évnegyedre	3 "

Az előfizetési pénzek kiadók Stein János középütczei könyvkereskedésébe bementve küldendők, s felkérjük t. részvénységeinket, hogy előfizetési pénzeiket mielőbb beküldjék szíveskedjenek, minthogy igen nagy számú felesleges példányt nem nyomathatunk.

Kolozsvár, június 30.

(D) Utóbbi cikkeinkben az Erdélyben létező főbb pártszempontokról értekezünk, keresve a pártok közt lehető érintkezési pontokat, s elmélkedésünk corollariumában e tárgybani nézetünket is kifejtjük.

Lehet-e érintkezés az általunk jellemzett szempontok közt, és ezen érintkezés vezethet-e egységre?

Ha az ész, megfontolás és a logika nem veszté még el minden befolyását területünkre; ha nem odaparanaszt, vagy rákényszerített merev programmal viselkednek a nemzetiségek egymás irányában: úgy egy rendezett állapot előidézése lehetne kilátásunk.

Mi ugyan általában nem sok reménnyel vagyunk még egy ideig a nemzetiségek összehangolására nézve, azonban az ész és következetesség fonalasálgain menve, önként rá találunk az érintkezési pontokra, oda érve a valódi jó akaratot minden részről — a miről pedig legkevésbé vagyunk biztosok.

Látunk a logika szabályai szerint érintkezési pontot egy közösen elismert alaptörvényben; és egy közösen kimondott meggyőződésben.

A practica sanctio elismerte az uralkodás, elismerte a szász, elismerte a román értelmiség.

A midőn ezt elismerték, egyszersmind elismerték a jogfolytonosságot; mert practica sanctio elismerte és tabula rasa látni e hazában, a világ legnagyobb következetlensége. Egy-egy alapkövetés, egy egész rendszer, egy egész politikai lét talizmánja, a mit csak, mint olyant, s csak is azon cél elérésére idézhetni, a mely célból az köttetett. Ilyen a practica sanctio, mely a Habsburg Lotharingeni ház tagjainak azon magyar királysághoz s tartományaihoz való örökösödési jogát szabta meg, mely királyság különös feltételek alatt az ország szabad választása szerint adatott át ezen dynastiának.

Igaz, hogy a mostan uralkodó felség az október 20-ki diploma II-dik pontjában saját

akarattal egy lényeges módosítást tett a practica sanctio szellemén, a menüben az ugynevezett közös ügyek ellátására egy közös birodalmi tanácsot állított, miáltal a magyar királyság saját királysági határain kívül eső képviselőbe hivatott meg, oly tartományokkal együtt, melyekre nézve az uralkodóház örökösödési joga egészen másképp, az az végetlenig van megállítva; míg a magyar királyság, s benne Erdély is az 1744-i III. törvényekben csak a VI-dik Károly, I. József és Leopold egyenes utódaira van szabályozva; oly tartományokkal, melyek a német szövetségbe tartoznak, míg a magyar királyságnak ezen nemzeti szövetséggel semmi összeköttetése nincs. Azonban Erdélyre nézve s a nemzeti pártok itteni szempontjaira nézve nemcsak ezen közös kérdésekről van már szó; de ezen pártszempontok, habár mind hivatkoznak az októberi diplomára, de mind azt megtagadják tetteleg, a mit e diploma mond, és Erdélyt a függetlenség hypothesis mellett vonják az osztrák császárság alatti provinciaális helyzetbe.

Azt mondja az októberi diploma III. pontja, hogy a II. pontban kijelölt közös ügyeken kívül a törvényhozás minden tárgyai, még pedig a magyar koronához tartozó országokban előbbi alkotmányaik értelmében fognak elintéztetni.

Ámde, mit tartott meg a szász, mit a román szempont előbbi alkotmányunkból. Volt-e terveiben, nyilatkozataiban egyetlen egy jogi törvényre tekintettel? — Igaz, hogy még a szászok s románok országgyűlésen nem nyilatkoztak, ámde tartottak akár hány gyűlést, s politikájukat át lehetne már látni. Tény azonban, hogy a practica sanctio elismerték; ha elismerték ezen nép és uralkodó közti kötetet, el kell ismerniük azt is, a mint mindjárt a legelső leányörökös ezen kötésszerű jogba magát ünnepélyesen beigtattatá.

Igy szól e részben az 1744-ki VI-dik törvényzikk: „Mi kedves Erdélyországunk minden hiv s előttnk kedves karait és rendeit valláskülönbség nélkül, az egyesült görög szerzeteseket is ide érve, ezennel bizonyossá és biztossá tesszük, hogy őket jogaikban, törvényeikben, kiváltságaikban, engedeleikben, melyek tisztelt elődeinktől akár diplomaiati úton, akár ezen diplomát követett válaszok és szerződéseknek fogva kedves Erdélyországunknak egyházi vagy világi tárgyaira nézve adtak, nemcsak kegyelmesen megerősítjük, hanem sértetlen is megtartjuk.”

Akkor s azóta mindig az inauguratio egyik feltétele volt a leopoldi oklevél kiadása, mit mulhatlanul a magyar királyságba való inauguratióknak kelle megelőzni, minthogy a dynastia Erdélyt ezen királyság jogcímén bírja. Ezen oklevél kiadása megerősítését tartalmazza és jogainaknak, s a jövő egyedül illetékes törvényhozás sérthetlenségét örökre biztosítja.

Mi hiús engedelmes alattvalói tartozunk lenni a practica sanctio megkötött nemzedékekig azon uralkodóháznak, melynek trónra lépésének jogi kiváltságit s uralkodási módszerét az uralkodókkal együtt hozott törvények körvonalozták. Ezen uralkodásnak pedig magas tiszte volt mindig, minket a rendes törvényhozás útján hozott intézkedésekben megartani, védni azokat, úgy a belső pártkodásoktól, mint a kül ellentől.

Ezen törvények biztosíták a törvényhozás jogát, s a hozott törvénynek csak is rendes törvényhozás útján változtatóságait.

A kik tehát a practica sanctio elismerték, a jogok következetes láncolata szerint

elismerni kénytelenek a jogfolytonosságot; és így el azon viszonyt, a menüi részben az a közös birodalomhoz, és azon viszonyt, mely az anyakirálysághoz esatol.

Ennélfogva az 1848-i törvénynek jogossága ellen mit sem mondhatni; a kinek tetszik annak hasznos vagy káros volta ellen tehet kifogást, s a rendes úton küzdhet annak megváltoztatására, soha sem tagadtuk; de azt, mint már létező törvényt rendes törvényhozásán kívül felbontani akarni, éppen a practica sanctio megsértése, mely a magyar király köteleit és jogait, s a megerősítésével hozott törvények szentségét biztosítja.

Hasonlóképpen lehet vitatni, hogy az október 20-i diploma II. pontja szükséges és hasznos, de ez csak is azon törvényhozásnak az uralkodóvali egyetértésén alapulhat, mely követte azon practica sanctio.

Ezt a kormányközvegek is elismerék Magyarországon irányában, s az országgyűléssel akarnak egyezkedni a februári patens alkalmazása felett.

Ellenben, minthogy mi országostól most az 1848-ki unio-törvény dacára külön vagyunk megint szakaszva az anyakirályságtól, s ő felsége ezen unio csak akkor látta kivihetőnek, ha a nemzetiségek aggodalma elenyészik, s a birodalom egysége nem lesz kockázatva: e két többi kérdés az, melyen a kiegyenlítés sarkának meg kell fordulnia, miután a közös kérdések végleges elintézése, csak is az egész magyar királyság közös ténye lehet.

A kívánt ezért nem lesz elérve a nemzetiségek merev programja által, mert ha a románok és szászok aggodnak a mi szoros unio-programunk miatt, úgy mi magyarok és székelyek szintén aggodunk, hogy román és szász törekvések miatt az unioról hozott és szentesített törvény meg van támadva, sőt meg a magyar királyság minden szent joga. És midőn egy uralkodó csak igazságos és népeinek csak atyja lehet: mivel lenne jobb előtte a román és a szász, mint a székely és magyar? holott ezt a hazát éppen az utóbbiak vére tartá fenn leginkább mostanig; mert a szász csak kiszabott és igen csekély számú katonát adott, a román pedig legnagyobb része jobbágy volt, a mely nem katonáskodott, míg a székely egész nemzetetől, s a magyar nemességgel összesen ontá vért a haza nehéz harcain! E szerint tehát e haza véreink árán a miénk, s nem kívánhatni, hogy csak a román és szász elégtessék ki, s mi maradjunk elkeserítve, törvényeinktől s hazánkban minket megillető befolyásunktól, s tekinteteinkből kifogtatva.

Másfelől mi is elismerjük, hogy a szász éppen egy történelmi joggal bír e hazában, a román pedig jogegyenlősége által többé nemcsak nemesi rendje által, de egész összességében a haza minden jogának egyenlő osztályosa lett. Ennélfogva mi kötelességek vagyunk elosztani mindkét nemzetiség, valamint ők is kötelességek elosztani a más két nemzetiség (székely és magyar) aggodalmait; és így a feladat az, hogy a köz jóllétért mindenki tulbuzgó törekvéseivel hagyjon fel, s az egyedül biztos törvényesség határain belül keresse a kiegyenlítés útait. Szerencsére 1848 nagy tért hagyott fenn arra nézve, hogyan lehessen Erdélyt az anyakirálysághoz szorosabban vagy lazábban összeilleszteni, s nincs kétség abban, hogy a magyar törvényhozás mindig tiszteltetben tartaná azon közvetítő eszméket és megállapodásokat, melyek az erdélyi nemzetiségek közti feszültséget megszüntetnék.

Van tehát egy törvényes pont, hol minden erdélyi nemzetiségi szempont érintkezik, valamint igen az uralkodás szempontja is — és e törvény a practica sanctio, melyet

csak nem kell félremagyarázni, és mint alap kötés hasznos vezérfonallul szolgálhat nehéz viszályunk tömkelegéből kibontakozásunkra, oda érve, hogyha az eziránti jó akarat nem hiányzanék.

De van egy közösen kimondott meggyőződés is, mely a közünk létező pártok közt érintkezési szempontul szolgálhat. — Erről jövő számunkban.

A reformátusok közzsínata Dézsen, június 18-tól 24-ig.

Legtöbb időt a válperek foglaltak el. Csak is a délelőtti órákban tárgyalhattak a közügyeket. Ezekből felemlítjük a nevezetesebbeket.

Püspök ő méltósága előterjeszti az udvari kancelláriának egy átiratát, melyben felszólítatik, hogy olábszági missionarius Czelder Mártont onnan hozná vissza valami erdélyi egyházbá, mert ott missiojával nagy izgalmat idéz elő, az ausztriai consulság iránt nem viseltetik kellő tisztelettel; a külvitalok engedélye nélkül házaspárokat esket össze, kik közt volt katonakötelezett is, katolikusokat veszen át minden előleges bejelentés nélkül. Ezen vádak iránt felszólítatva, Czelder magamétségét egy igen nyomos és történelmi adat szolgáló védratban püspök ő méltóságához megtette. Az igaz, hogy esketett házaspárokat, de ezek az engedélyért a pénzt az illető hivatalhoz befizették s ő maga — Czelder — felkérte a hivatalnokot, adná ki az engedélyt, de az jelenté, hogy még felülől nem érkezett meg; azonban biztosít, hogy addig is megesketheti, mert bizonyosan megérkezik; ő tehát, miután Brailába kellett mennie, ezen házaspárokat, kik már 6 év óta hiteltlenül élnek és 4 gyermekük van, összehesette; katonakötelezett pedig nem esketett, azon férfinnak, ki miatt vádoltatik, keresztlevelét beküldvén, melyből kitűnik, hogy 27 éves.

Mi illeti a katolikusok átvesztését, ezt az igaz, hogy tette, de a katolikus papok is azonnal átveszik a más vallást, miért ne szabadna tehát ez neki! Az ausztriai hivatalok iránt pedig mindig kellő tisztelettel viseltetett. Az igaz, ezereoniális tisztelgésekre nem járt, mert erre ideje nem volt. Elég gondolat neki az idegen országban elszort hazánkfiának felkeresése s összegyűjtése, azoknak buzdítása, hogy hazai nyelvünket s a hitet megőrizzék, a poyestai és pitești templomok építései, szertartási tisztelgésekre nem engedtek időt; kéri mellette felszólalni s missionarius kiküldetéséről zsinati bizonyítványt adni, még pedig nemcsak Oláhbonra, de Moldovára nézve is.

Közzsínatunk egy nyomos feliratot terjesztett a kir. kormányzék útján az erdélyi magyar udvari kancelláriához, melyben felfelti, hogy Czelder Márton, ki ugyan az ellene emelt vádak alól magát alapos okokkal kimentti, püspök ő miga megfeddetté, óvatosságra intette, nehogy magasos pályáján megakasztassék; kéri ennél fogva közzsínatunk a kir. kormányzékét, missionariusunk Czelder Mártont az ottani consulságoknak védelmébe, pártfogásába ajánlja, hogy miután apostoli királyunk hazánkban a vallások törvényszabta jogait védelmezi, ezen védelem vallásunk terjesztése ügyében Oláhbonban is tartassék fenn. Czelder Márton atyánkfiának pedig a missionarius hatalom zsinatunk részéről megadatik s az erről szóló oklevél püspök ő miga által megküldetik. A Czelder neve a zsinat minden tagját tisztelő érzéssel s hálával töltötte el. Kolozsvárt tartott beszéde az „Elszort csonok” összegyűjtéséről Szász Domokos által a missio javára kinyomatva, itt számos példányban kelt el s szépen fog jövedelmezni.

21-én az elpusztult egyházak ügye került szőnyegre. Almási Sámuel dézsi egyházkerületi esperes egy nyomos munkálattal olvas fel, az ezen egyházkerületben elpusztult ekkleziákról. E kimutatás szerint: 1. olyan egyház, melyben sem birtok, sem lelkek nincsenek, van hat birtokai t. i. elfoglaltak; 2. olyanok, melyekben lelkek nincsenek, de egyházi birtokai megvannak, van hat; 3. rendszeresen leányosított egyház van 21.

Ujabbán megtrült, de viszont helyreállandó egyház van 6; 4. oly megtrült egyház, melyeknek felépülésükhöz kevés a remény, van 4;

5. megírtult udvari papság van 2. Végre 9 oly egyházat jelöl ki, melyeknek birtokait eladandónak véleményezi, mely véleményét a generalis visitató elfogadva, a zsinat előtt heves vita tárgyává lőn. Róth Pál főegyház-tanácsai küldött Péterfi József, Benedek József és Kis Pál eszerek az eladás ellen nyilatkoztak. Medgyes dézsi lelkész: ezen egyházi-birtokok nemzetünk nézve a történelmi jog-alapot képviselik, megvédésük szent kötelesség. Elidegenítés által a tért feladni, a nemzetiség ellen elkövetendő bűnnek tartja. Miklós Miklós enyedi egyházkerületi jegyző. Medgyessel nem foghat kezét. Hol a nemzetiség kihalt vagy igen kevés lélek képviseli, ott az egyházi birtok nem hasznosíthatatik. Nem akar jernzsálemi királyságot. Eladások mellett szavaz. Véér Farkas is ámbár tudja, hogy ellenzésre talál, de azon elpusztult egyházak birtokait, melyek 10 holdnál kevesebbek, s a létező egyházaktól tovább állanak, a birtok kellően nem kezelhetetik, foglalások által fogy és pusztul, eladandónak, s a fennálló egyházak s iskolák részére fordítandónak véleményezi. Vályi Elek sajói dékán: az eladás mellett szavaz, de kiköti, hogy azok árából rögtön a még létező egyházakban föld-birtok szerzettessék, s ez utóbbi vélemény a többség által elfogadtatván, határozatba ment, s a főegyházi tanácshoz bővebb megfontolás és intézkedés végett fel fog terjesztetni.

A dézsi egyházkerületben volt 56 ekklezsia. Neveiket ide iktattuk: Dézs, Kozárvár, Akna, Néma, Kérő, Bors, Dengeleg, Ormán, Péntek, Szükerék, Girolt, Keesed, K.-Szilvás, Onak, Esztény, Doboka, Tötör, Választ, Bá-dok, Kide, Csomafája, N.-Zsombor, Hidalmás, Drág, Vajdaháza, Réce-Keresztur, Pánczél-cseh, Derze, Magyar-Köblös, Alsó-Tök, F.-Tök, Hosszu-Macskás, F.-Sz.-Márton-Macskás, Kovács, Babucz, Solyomok, Ördög-Keresztur, Felső-Esküllő, Alsó-Esküllő, Fodorháza, Uj-falu, Gyula, Kodor, Szekeres-Törpén, Szinye, Mánya, Kendi-Lona, Kis-Jenő, Szeleske, Kacz-kó, Gálgo, Sáros-Berkesz, M.-Lápos, Domokos, Kolto, Hosszufalva.

Ezen 56 egyházban, az 1754-ben történt összeírás szerint, mely a dézsi egyházkerület levéltárában meg van, mindentűl templom, papi és mesteri lak volt; ámbár már akkor több egyház elpusztult a Rákóczi-féle forradalom következtében, a nép a labanczok által kardhanyatván, s a falvak és templomok felégettvén; de igen sok az azutáni időkben desolatotatót ugyanarra, hogy jelenleg csakis 22 ekklezsia áll fenn, ugymint Dézs, Akna, Néma, Ormán, Esztény, Kérő, Lóna, Választ, Bors, Csomafája, M.-Macskás, Pánczél-cseh, Ördög-Keresztur, M.-Zsombor, Bádok, Doboka, Köblös, Szinye, M.-Lápos, Berkesz, Kaczko, Domokos, 34 ekklezsia elpusztult. Rettenetes vesztes a vallás- és nemzetiségre nézve! Ez iszonyu elpusztulása nemzetünknek ezen egyházakban, felrázta a főegyháztanács és a közzsínat figyelmét, s erőlyes intézkedések tettek a baj további harapódásának megállítására. A közzsínat teljesen elhatározta, hogy az egyházakban, hol még magyarok vannak, papok és leviták állíttassanak, s a többiek a közel eső egyházakhoz csatoltassanak, s jövedelmekből a népnevelés mozdítás-
sék elő, minek hanyatlása vonta maga után az egyházak és azokban a magyar elem elpusztulását. Evégből nemcsak a dézsi egyház-kerület, de a széki, enyedi, fejtővári, hu-nyadi, szebeni stb. egyházaké is fel-szólítás küldetik, hogy a desolata ekklezsiákat s azoknak birtokait szorosan vegyék számba, s a jövő évi zsinatra kimerítő tudósítást hoz-zanak. Több egyházi és világi szónok indít-ványozta, hogy a főegyházi tanács kéressék meg, miszerint intézkedjen, hogy az elhanyag-
lott és pusztulásnak indult egyházi és iskolai ügyek elintézésre s orvoslásra tekintetből min-denütt, de legelőszörben a hol elpusztult egyházak léteznek, a partialis székekre ne-vezessen ki vallásos és buzgó világi férfiakat, kik az egyháziakkal egyetértve legjobban és legsikeresebben működhetnek, az egyházi és nemzeti élet megmentése, újraszülése s fel-virágztatása tárgyában, s így a képviselői rendszer, minélkül nincs üdve és jövője az erdélyi egyházi és iskolai életnek, legalább ezután kezdessék meg. Salus rei publice su-prema lex esto. A nemzet fenmaradása leg-első törvény.

Az eszereket jövedelme pedig, mi eddig a desolata ekklezsiákból befolyt, más uton kárpótoltassék, de többé e vallás- és nemzet-pusztulás nem folylat.

Több érdekes indítvány jött fel az egyház-megyékből, jelesen a képviselői rendszer életbelépeséről mindenfelől zörgetnek. Maros-megye a képviselőket az egész anyaszentegyházra kívánja kiterjeszteni, reformot óhajt in capite et membris. Akarja, hogy a világiak és az egyháziak választás után a papsággal aránylagos számban menjenek be az egyházkerületi gyűlésekbe, s együltl érte-kezzenek az egyházi és iskolai ügyek felett. A fő Consistoriumot pedig bizonyos évekre választssza meg az összes anyaszentegyház.

Induljon mozgásnak és életnek az anyaszent-egyház, mint a testvér hazában, hol a kép-viseleti rendszer csodákat teremt a vallás és nevelés körében.

Többfelől, jelesen Küküllőből jelentik, hogy ott körlelkészek állottak össze, kik a vilá-giakkal egyetértve és működve a népnevelés ügyét törekedtek előmozdítani. Ez eljárás pártolásban részesült s minden egyházmegyé-ben létesíteni rendeltetett. Benedek József erdélyi dézsi esperes panaszol, hogy a népisko-láknak nincs alkalmas kézi könyvek, ezek-nek eszközését s egyformasítását kérelmezi, püspök ő maga sajátlatát fejezi ki tanköny-vünk hiánya felett, s biztosítja a zsinatot, jutalomtételek után a népiskolák számára alkalmas kézi könyvek kiállításáról.

Még tavaly az egyházmegyékhöz vélemény-adásra kiküldetett, nem lenne-e szükség a váloperék ellátására végett egy spirituale foru-mot állítani fel, mely egy évben kétszer ösz-szel és tavaszszal tartana ülést, még pedig külön két helyen, u. m. Kolozsvárt és Maros-Vásárhelyt. Az egyházkerületek többsége ma-rad a régi mellett. Azon különbséggel, hogy előbb a publico politicum tárgyalassanak, s csak azután a váloperék. E tárgyban még nincs meg a kellő tájékozás.

Legérdekesebbnek tartjuk az egyházkerü-leti jelentések között az özvegy-árvai pénz-tárak kimutatását. E tekintetben a marosi egyházmegye áll legerősebben, éven-kint már is 4-500 frtot oszt ki özvegy pap-nak és árvák részére, s tökéje, mely 8,000 o. é. frtot tulhalad, folytonos növekedésben van. Ezen kimutatások nagy hatást idéztek elő s közöbajtás, vajha minden egyházmegyé-ben oly tökealapok létesülhetnének, melyekből a papi özvegyek és árvák kellő segélyezést nyerhetnének. Ez ügy előmozdítására, az ösz-szes anyaszentegyház figyelmé felhívandó len-ne, hogy azon férfiak, kik éltöket a vallás és nevelés ügyének s így az emberiségnek fel-szentelik, haldokló ágyukban kétségbe ne essenek többé özvegyek és árvák sorsa felett, kiket köztudomás szerint az árvaság szele legsanyarubban fű.

Szavazatra ment, az egyházmegyei jegyzők 3 vagy 6 évre választassanak. A többség 3 év mellett nyilatkozott.

Benedek Áron egy kérelmet nyújt be, melyben vádolja Hori Farkas lelkészt, hogy a tavalyi dévai zsinaton verses pasquillban a notariát, az ő személyét és a sepsi mestere-
ket pellengerre állította, a költemény mellé-keltetvén. A zsinat tagjai közül többen fel-szólaltak, az állított guynirat felolvasása ve-ggett. Ismerjük kiáltnak többen. Csak játszásig, nincs benne semmi sértés! Ilyen tárgy jegyző-könyvre nem lehet. Több enyélgo megjegyzés között Benedek Áron sepsi jegyzőt kéri, panasztát vegye vissza. Ő azt tenni nem akar-ván, a többség felkérte püspök ő ltágt, hogy elnökileg a dolgot egyenlítsé ki. A bekesség az nap este a „közlegelőn“ (így nevezték el a verses fogadóban a tractat által adott köz-asztalt) Basa enyedi esperes felszólítására egész kedélyesen megtörtént. Cur mundus militat sub vana gloria!

23-kán d. n. 6 órakor a közzsínatot püspök t. Bodola Sámuel ur ő málta tinnepélyes és érzékeny bucsuszeddél berekesztette, mire gen. director Szentkirályi János s az egyház-kerület nevében főgondnok mlt. Véér Farkas ur felelték tartalomdus és megható beszé-dekben. Végre Báthori Dániel széki esperes a zsinatot jövő évre a széki tractatusba ünne-pélyesen meghívta. Estve a k ö z l e g e l ő n bucsu lakoma volt, hol Basa, Nagy Péter, Miklós Miklós, Benedek József, Hori, Ágost-on, Medgyes s többek által lelkes felköszón-tések tartattak. Másnap 24-kén reggel a zsin-at tagjai az ország különböző részeibe szét-mentek. Püspök ő mltga reggeli 9 órakor ha-rangzúgás közt indult, lovas banderium, s kocsi-k és szekerek kíséretében, mely a némai fogadókig kísérté, hol a lovas banderium ne-vében Gölner, s a városiak nevében Róth Pál tartott bucsuszonoklatot, melyekre püspök ő mltga meghatóan válaszolt.

Városunk nemcsak reformatus, de katho-licus tagjai is a zsinati személyzetet kiváló vendégzeretettel fogadták, Véér Farkas, Pataki Dániel, Róth Pál közebedeket adtak. Az egyes családok is több kiváló s kedvelt lel-készt megvendégeltek 10-20 számban. Szó-val Dézs most is megmutatta, hogy a ma-gyar vendégzeretben nem hagyja magát tulzárnyaltani. Aldással s kedves emlékezet-tel távoztak el a zsinat tagjai városunkból.

Zömlén.

MEGYEI ÉS KÖZSEGI ÉLET.

— Magyar-Lápos. (B.-Szolnokmegyei választó-kerület). Junius 27-én déli 12 órakor reggeli 8- és 9 órakor érkezett be a kaczkói szolgabírói járás követválasztás végett Magyar-Láposra.

Az ezen járás összes román papsága papi diszöltényben, templomi diszruhában, kezében

keresztet tartva, s énekelve levett kalappal jött a nép élén végig Lápos utcáján.

Hosszu Kelemen törvényészki ülnök és Muszta László járási sz.-bíró lépdelték a pap-ság jobb- és baloldalán.

A nép a város végén körbeállított, vi-lági s egyházi szónokok hatalmas beszédet tartottak a végett, hogy ezek mindnyájan román követet válasszanak, még pedig ok-vetetlen Man Gábort, mert ha ezt teszik, ugy a szellek is mind felszabadulnak, de ha magyar követet választanak, ugy a volt job-bágok ujra mind jobbágok lesznek ismét.

Ekkor levették kalapjukat, mindnyájan felkiálták, hogy ők Mánt választják.

Ezzel megindultak elől a papság, utánok a nép fedetlen fővel énekelve végig Lá-pos egyik utcáján, s ily processioval mentek egészen a román iskoláig, innen kivették a román lobogót, s ennek jeltadó vezérlete alatt mentek a választó-bizottmány udvarára. Meg-kezdődött tehát a választás 9 órakor a leg-szentebb vallásos érzelmek között, még pedig olyforma szent hit előérzetben, miszerint a román lelkész teljesen elhatározta azt, hogy ő mindenképp Mán Gábort választja, mert ha nem, okvetetlen elvesztí ekklezsiáját is hiva-talát is.

És megkezdte a választást a nép is, előre elhatározván azt, hogy ők mindenképp Mán Gábort választják, mert ha nem, e vilá-gon ujra jobbágok, a másvilágon pedig el-kárhóztak lesznek. Az eddigi eredmény 123 szavazatból 100 Mán Gábor, 23 Beteg Ke-lemenre szavazott.

Biró Sándor.

— (Belső-Szolnokmegye Bethlen vá-lasztó kerülete) jun. 29-én. E hó 27- és 28-án folyt le itt a követválasztás minden nagyobb rendeltenség nélkül. Biltz Stefan szamosújvári kanonok nyert 871 és gróf Bethleo Sándor 351 szavazatot. Folytak ugyan titokban, sőt nyilván is figyelmet érdemlő dolgok a román-részéről, de ezeket csak a leendő közép-ponti bizottmánygyűlés megtartása után írom meg, minthogy arra van bizva a választó bi-zottmány által ezen egész választás felett hatá-rozni.

r. l.

— Követválasztások B.-Szolnok-ban jun. 27. (Eltő egyes közlés). Dézsvárosá-ban Véér Farkas négy híjával az összes szavazatot megnyerte, s táviratilag sófalvi la-kására azonnali a városi előjáróság által ér-tesítettett.

A megyei négy kerületben a magyar je-löltek mindenütt elestek, el kellett esniük. Ugyanis már az előtt templomukban a román papok harmadiziglen terjedő átok, a fori-szenye alatt meghagyták, hogy a kijelölt román követet válasszák, mert ha magyarra szavaznak, a robotba vissza fognak esni. A curialistákat csak is a román követek szabá-dítják fel. Papi ornatibusban, keresztel és tem-plomi zászlókkal mentek a nép előtt; ott egy-házilag a népet megáldották, fölemeltették, hogy a 400 éves rabaság alól most szabadul-tok fel, s most élhetnek legelőbb választási jogaikkal, s nemzetük jelöltjét válasszák, nehogy vérárlási bűnbe essenek. A választási helyekre templomi énekkel vonultak be*). Alparéten, Láposon, Retegben és Bethlenben, bezzeg nem akartak tudni a testvériségről, mint a magyarok. Az alparéti kerületben Pap László kormányzó adalutst Vajda János el-lenében; Láposiban Mán Gábort Beteg Kelemen ellenében; Bethlenben szamosújvári kanonok Bilezet Bethlen Sándor ellenében és a retégi választó-kerületben Boheczel Sándor naszodi főkapitányt Torma Károly ellenében akarták, de a választás napján a tuláság izgatás stb. miatt bizottmányi elnök a választást félbe-szakasztotta, elnöki kivataláról le lépett, és ma junius 29-én administrator Pataki Dániel ment ki, hogy személyes elnöksége alatt hajtsa végre a választást. Kedves napokat értünk. De jól van így, a magyar a maga kárá-n tanul. Részletesen mindenik választói kerület-ből közelebből.

Zömlén.

— Torda, junius 29-én Tisza László lett általános szavazattal Tordavárosának kö-vete.

A megyén, a mezősegi járás szavazata megsemmisítettett, s holnap új szavazáshoz fognak. Most röviden ennyit, majd bővebben.

r. l.

— Csikszékben szintén végbe ment a követválasztás. Alsíkon Mikó Antal, Fel-csikon Mihály Gergely, Gyergyóban Mikó Mihály, Csikszeredában Geczó Já-

*) Nincs kifogásunk az ellen, ha a legjobb po-litikai joggyakorlatot vallásos áhitattal végezzük; sajnos azonban, hogy az ország minden megyéjéből vett tudósítáink oly agitációkról írnak, melyek a nemzeti gyil-lóletet élesztik, és nemcsak a törvényt, hanem az uralkodás rendszabályait is megtámadják.

Szerk.

nos, Gy.-Szentmiklóson Ferenczi György választattak.

— Háromszékről a következő válasz-tások híre jött meg: K.-Vásárhelyt gr. Kál-noky Pál, Bereczken Fejér János, Ilye-falván Berde Mózes.

— Tordamegye (Vajdaszentiványi vá-lasztó-kerület). Az országgyűlési követet vá-lasztó bizottság junius 26-án munkálátát meg-kezdette, és 27-én d. e. 12 órára a szavaza-tot minden választótól beszédvén, az eredmé-nyezett szavazat összesen 1841, ebből Sultuz Onisie 745, b. Bánfi János 608, Lusch (Luts) Samu 99 szavazatot nyertek; 29 szavazat pe-dig minden értelem nélküli galagolyás levén, mint olyan a számbólól kimaradandónak határozottatott, p. o. szavazatot nyert Sulu, Silitz, Siltz, Kulutz, Domnu onisie, Domnu da nu styiu poréglá stb.

Örvend az embernek a lelke, midőn látja a román urakat, mely lelkesedéssel kívánnak eljárni megbízatásokban; de sir az emberben az érzés, midőn látja és hallja, hogy a mive-letlen oláh atyafakat micsoda uton módon és eszközök által kívánják egy terv kivitelére megnyerni; kíváncsiak vagyunk tudni, mit fognak az agitator urak azon sok elámitott ártatlan népek mondani, midőn később meg-kérdeztetnek igéretük eredménytelensége felől. Bátoran állítjuk, hogy ezen választó-kerü-letben egyetlen egy írástudó román sem ma-radott el a választási helyről, és egyetlen egy sem mulasztotta el egy nevet az oláhok me-moriájába bárcsak egy percze bevésni, és hogy mily elferdített variációkban adták elő az ajtón belől, midőn hallotta az ember, szá-nalommal, méltatlansággal stb. telt el.

Ha valaki időt venne magának az itt tör-ténetek pontos összeírására, igen mulatságos olvasmányt compilálhatna.

20. jún. 26.

Ma itten is megtörtént d. e. 10 óratól 12-ig a követválasztás. A szózatok számba-vé-te után e város alkotmányos uton választótt esküdt polgára, több alkotmányos ország-gyűlésen volt követe, két ízben volt alkotmá-nyos tisztujtó elnöke b. Bánfi Dániel ur ki-álatott ki ez országgyűlésre is képviselőnek; azon reményben, hogy a bizalmat méltatva e kinevezést elfogadja s mint független a küzd-tért, az ellent, a megkísértéseket ismerve) a város képeben bátran föláll a szinpadra, s kevesebb magával is nem ítődzik meg-küzdeni a haza, a nemzet és a szentesített törvények épségben tartásáért.

Az egész követválasztási ügyben történt minden ülések a legszebb renddel mentek vé-gbe, maga a választás az egyetértés miatt oly hamar és jó renddel meg esett, hogy az ide folyó hó 25-én már megérkezett katonai erő észre se vette, hogy megesezt, melynek oka, hogy a 29-ik § értelmében a 400-on fejtűli választók száma 52-re szállott. Ennek két haszna volt:

1. Hogy a követ minden ellenzék nélkül hamar megválasztott.

2. Hogy a legjobb munka időben 1,000-nél több napszám hiában nem vésztet el; ezen-kivül azon tudomásvétel, hogy a haza és nem-zetnek javára intéződ ezelszerlt országgyűlési képviselő-választásra: nem az értetlenségből és minden czéla felhasználható nagy számu sokaság szükségeltetik, hanem mentől keve-sebb avatottakból és függetlenekből álló ke-ve-sebb szám, melynek tisztja feladása a le-gyen, hogy a választást úgy vezéreljék, hogy a választási jogból kimaradt több ezerek a választást jónak ismerjék és azoknak hiva-tások szerinti munkálataik eredményét annak idejében áldhassák.

K.

Egerbég, junius 30.

Itt is működött egy kilencz tagból álló követválasztási szavazatszedő bizottmány, név-leg: Szilvási Miklós elnök, Publ Ignác al-elnök, Miksa Elek, Hegedűs Lajos, Vajda Sámuel, Hancz Pál, Beteg Ferencz, Szentkirályi Gábor és Szabó Demeter, elkezdve munkála-tát e hó 26-án reggel 8 órakor, s befejezve tegnap délután, melynek eredményét a bizott-mány elnöke így olvasta fel, vagy is hirdette ki: Szavazott mindössze 1566 választó, mely-ből 228 Wlassza Ila kanonok, 637 Ila Wlassza, 275 Tisza László, 186 Elias Wlassz, 42 Ihe, 37 Ila Wlassza din Blas, 18 domnu Ila ka-nonik della Blas, és a többi szavazat az ég-tudja mifele nevezetti jelölre esett, mert 64-en voltak s nem győztem mind hirtelen jegyezni a mint olvasta, nem levén e szerint az álta-lános szavazattöbbség, mert 784 kellett, egy új választást hirdetett ma reggel 8 órára, mely azonban a mint egy falragaszból látom, bizonytalan időre elhalasztott, mert a fős-páni helytartó ő méltósága az alapszabály pontos és helyes alkalmazását nem látta ez-uttal jónak. Tehát az egészről csak a tünik ki, hogy a mezősegi választó kerületnek még

nincs követe; ennek létrehozására újból 88-sze gyűlt, bizonyosan idő múlva, mikor minden választó — kinek eddig ily dologról még fogalma sem volt — jobban meg fogja tanulni a lezárk és nem fognak annyi s oly neveltséges nevezeteket tenni. Eppen most értesültem, hogy Thordaváros általános szavazattal követül megválasztá Tisza Lászlót. Többel nem szolgálhatok ez uttal, bocsásson meg a szerkesztő ur, hogy lapját igénybe vettem, ha szabad lesz megírom a követválasztási mozgalmat itt, mert igen is sok időm volt, mint szintén terem, ide s tova áncsorigra, azt pontosan tanulmányozni. Isten áldja meg!

Egerbegyi.

Udvarhelyszék, jun. 27.

A tegnapi napon azaz 26-án a követválasztások megtörténvén, sietek e lap olvasóival azok eredményét megismertetni.

Követeink lettek ugyan is a gyagi kerületben: id. gróf Bethlen János, ki az összes 546 szavazatból 535 szavazattal tisztelték meg; a szentléleki kerületben: Ugron László; a szentpáli kerületben pedig Daniel Gábor; e két utóbbi hazánkba mint mondják egyhangulag választották meg.

Udvarhely anyavárosban is a tegnapi napon folyt le a követválasztás, s itt általános többséggel a derek Boér János hazánkba választották meg; Oláhfalva kiváltságolt helységében pedig ugyan a tegnapi napon Gál János.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A törvényes kir. táblának legfelsőbb parancsolat következtében a másodbírósi urbéri osztálya már fel lévén állítva, az maga másodbírósi működését az urbéri ügyekben folyó hó 11-én meg is kezdette.

— Tordáról jun. 26-ról írják nekünk: Közelebbi szombaton június 20-án tartott héti baromvásárban, dacára annak, hogy elég szarvasmarha volt, még csak egy sem kelt el. S így egy vásárcédulát se lehetett eladni. E hó 23-án oly nagy zápor volt, hogy szőlőhegyeink kapált földjét sok helyt a szőlőtől gyökéből kiasva karójával együtt az aljába vitte. Ker. Jánosnap vasárunk felette rozslótt ki; ökor, téhen, borjú, lo valam 450-ig való kelt el csak, olesó áron. A gyapjú mázsája 20 ft volt o. é. Feltűnt mindennek, hogy öreg, ifjú oláh, százsz annyi volt e vásárban, mintha éppen zsínatra gyűlték volna össze, vagy mintha valamely nevezetes ünneplésre lettek volna egybegyűlve; gúsdósodtak, titkolóztak s időtöltésük nagyobbára ebből állott. Az ó-tordai ref. egyházból közelebből egy fiatal hallgató szívtart akart gyújtani a szent szertartás alatt, mit csak is kialudt gyútfája gátolt meg, s azért mint vallásháborító bűnvád alá helyeztetett.

— E hó közepén a meleg napokban szentgyörgy-bogárhoz hasonló állatok lepték meg határunkon a rozsozt, s a melynek fejét megvágták oldalvást, az elszáradt; a fenemlített zápor vetett véget pusztító életüknek. r. l.

— Az egerbegyi választó-kerületben a szebeni választó comité „Ilia Wlassza Czikidan canonic della Blas“ urat jelölte ki, a melyet a tordamegyei választó román köznép egy héti folytonos és szorgalmas előkészítés után, hogy mimódon tanult be, arról bőv bizonyosságot tesz a választási jegyzőkönyv, melyben ez a név ötvenöt variatióban jön elő. Erdekese azt közreadnunk tanulmányul annak, mi ott a közvélemény, hol a nép nemhogy az egyént, de nevet sem ismeri annak, kire szavaznia kell. A szavazás így következik: 1. Ilia Wlassza canonic nyert szavazatot 228, 2. Ilia Wlassza 637, (mi parasztot értettünk e név alatt, mert éppen e választó-kerületben Czikudon volt ily nevezett választó), 3. Tisza László 275, 4. Ilia Wlassza din Blas 37, 5. Domnu Ilia canonic della Blas 18, 6. Ilia della Czikud canonic 3, 7. domnu perinte 2, 8. domnu Ilia Cimpianu 1, 9. Blaszla Ilie 10, 10. Ilie Wlassza deputat della Blas 3, 11. Ilie della Blas 11, 12. Bursza Ilia della Blas 1, 13. Blaszla Ilie canonic 1, 14. Canonicu alla della Blas 9, 15. Czikudan Wlassza Ilie din Blas 1, 16. Poppa Ilia 1, 17. Wlassza canonic della Blas 8, 18. Ilie Czikudan 4, 19. Ilie Wlassza alui onik din Blas 1, 20. Wlassza Vaszilie 8, 21. Ilie 42, 22. Ilie Blaga 5, 23. Ilie Wlassza della Szibiu 1, 24. Gy.-Szt.-Királyi Betegh Ferencz (egy román és egy oláh szavazot rá) 2, 25. Elias Wlasz 186, 26. Ilie canonic 1, 27. Wlassza Mihaila 1, 28. Ilie Wlad 9, 29. Miksa Elek (román adta) 1, 30. Wlassza della Czikud 1, 31. pe domnu din Blas Wlaff 1, 32. Tiszteletes ur 2, 33. Ilie Wlad canonicu della Blas 1, 34. clericus din Blas 1, 35. Zapla Ilie 1, 36. ifj. gr. Thoroczki Miklós (román adta) 1, 37. Wlassza 7, 38. Szentgyörgyi József (román adta) 1, 39. canonicu Glasz Ilie 1, 40. Ilie Wladutz 1, 41. Vaszilie Ilie

della Blas 2, 42. pe Ilie pe metropolita 1, 43. Juon Wlassza 1, 44. domnu della Blas 2, 45. Ilie László 1, 46. Ilie Deputat 4, 47. Kofrate Ilie 1, 48. Csányi László (akarta Tiszat mondani) 3, 49. Glassza Ilie és Vaszilie 3, 50. Keszei 1, 51. Lazaru 1, 52. Ilie plasza 1, 53. Klasz Ilie 3, 54. Glasz Juon 1, 55. Wlaga Joszip 1, 56. pe Santon 1, 57. Hancz Pál (román adta) 1, 58. Ilies caputat din Blas 1, 59. Koblasz Ilie 1, 60. Veszel Ilie 1, 61. Moldovan Ilie 1, 62. Redutz Ilie Wlasze 1, 63. Wondru Ilie 1, 64. Demény József 1, összesen 64 pályázó egy követségre. Szavazó 1550.

— Tordamegyéből írják nekünk, hogy egy ottani nagybirtokos urbéréseire egy törvényszékeleg elítelt perben az executio az illető hatóság éppen a választást megelőző napon vitte ki, miáltal a magyar parasztok közt oly ingerültség fejlesztett ki, hogy többen román részére szavaztak, s így történt, hogy B. Banffy János száz szavazattal (600) kevesebbet kapott, mint a román jelölt.

— B.-Szolnokmegyéből írják nekünk, mikép ott a román nemességre szintén leverőleg hatott az, hogy ekkor mindig élvezett a választási jogától cselelt. Ezen megyében a román nemesi családok száma meghaladta az ötözetet, kik 1848 előtt minden politikai jogban résztvettek, a melyből eléggé kiderül, hogy a régi kövelek választására a románok részéről nagyobb létszám folyt be, mint mostan, midőn az összes választók létszáma nem éri fel a választó joggal mindig bírt román nemesség létszámát.

— Egy kis választásra jogosított helységben egy román akart jelöltül lépni. Egy öreg magyar ur kérdé hány foga van? A jelölt nem tudta megmondani. „Ugyan mikép akar az ország dolgaihoz szólni az, ki fogai számát sem tudja, a mit naponta használ.“

— Brailából írják nekünk: Egy kevés tanúság azoknak, kik perlekedni akarnak: egy egyének 28 darab arany követelése lévén, pert kezdett adós ellen; természetes, ügyvédekkel felvenni, a per elkezdődött, minek két nap alatt vége volt; költsége az ügyvédnek s hitelesítése az irományoknak annyira ment, hogy a követelő 5 ft (krajczár) p. p. kapott. E tény uraim! nincs bélyeg itt, de azért őrizkedjék mindenki, — ügyvédek által — pert kezdeni. Másol is történt még efféle.

— Ugyancsak Brailából írják: Haladás a protestans egyházunkban. Huszvéban tiszteletben álló lelkesünk s első magyar reform. hittérítő (missionarius) Czelder Márton ur itt úgy, mint Galaczon rendes körutját tévé, mely alkalommal Galaczon annyira föllekesite ékes beszéde által minden meglepetést, hogy mindannyian seregének egy magyar reform. egyház alapításához, s aláírás után egyelőre egy tanítónak fizetését biztosíták. A ház, melyben isteni szolgálat tartatik, s egyszerű iskolának is használtatik, bérbe vétett, melyért egy évre 40 aranyat fizetnek; az iskola június 11-én megkezdődött, tanítónak Horzsa János ur van kijelölve, ki lezárkét ad magyar, román és német nyelven. Isken áldása kísérje ügyünk fáradságtalan embereit! Levelező.

— Folyó év június 30-án tette le esküjét a felséges királyi kormányzónak az ó. cs. k. Felségtől június hó 16-kán legkegyelmesen a szebeni országos tébolydai intézetnek igazgatójához kinevezett orvostudor Schnireh Emil. A nagyszertű 200—240 beteg befogadó tébolydai épület már egészen elkészülte és egyelőre 100 elme-betegnél felkelve lévén, augusztus hó 15-dike táján fog megnyitni, a mikor az itteni ideiglenes tébolydából a 36 itteni tébolydottak átvittvén az országban szétszort sok szerencsétlen elme-zavartak is egy célszerűbb orvoslásban s ápolásban fognak részesütni. Dr. Schnireh Emil budai születésű, mintegy 40 éves, ajánló külséjű, már orvosi pályája kezdetével ezen szakmához szenvedélyvel viseltetett és nemesak kiválólag az elme-kórosok nyavalyáival legjobbat foglalkozott, s a bécsi nagyszertű tébolydai intézetben alkalmazva kitűntette magát, hanem ezen szakmában való maga kimitelése okáért nagyszertűt külföldi utazásokat tett és később mint megyei orvos Miskolcban maga állított és 40 elme-betegnél szerezte is fel célszerűen egy kórházat.

Nyiltposta. Az „Északi fény“ című regényre gr. Bethlen Miklós né ő milgrá ívén következő megrendelések tettek: mlgs Ugron Sándor, gr. Teleki György, ifj. gr. Bethlen Gábor, gr. Mikó Imre, gr. Teleki Jánosné, mlgs Székely Dávidné, mlgs Tisza László, id. gr. Teleki Domokosné, b. Huszár Sándor, gr. Bethlen Miklós. A megrendelt példányok kézbeszolgáltatása iránt intézkedve van.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, június 24. A mint már táviratilag közölve volt, Hennessy indítványának tárgyalására, a lengyel ügyben

teendő felírat iránt, Palmerston lord június hó 23-át tűzte volt ki. Az irt napon tartott alsóházi ülésben tehát fel áll Palmerston lord s indítványozza, hogy a napi renden álló többi tárgyat halaszták el a Hennessy indítványa tárgyalásának bevégezéseig. Kinglake szót emel a minister elnök indítványa ellen, kijelenti, hogy a ház teljesen ismeretlen levén a kormány által ez ügyben tett lépésekkel, nincs abban a helyzetben, hogy ez ügy felett tanácskozhassék. Az igaz, hogy a ministerelnök bizonyos tekintetben kötelezve van Hennessynek indítványa kifejtésére sőt adni, de a ház e soradáshoz nincs köte. Várjon tehát a ház, míg a sürgönyök elébe lesznek terjesztve. Ezenkívül megeshetik, hogy addig a közbenjáró hatalmak egyike oly intézkedéseket tesz a galicziai határszelen, a melyeket a ház haszonnal vitathat. Előbb bajosan lehet a vita hasznosságot belátni; tíres szó különben is volt már elég a lengyelekről. Enfield lord pártolja az előtte szóló nézetét, mire a kérdést szavazásra tűzik ki s a többség Palmerston indítványát, 155 szóval 135 ellen, elveti.

Erre fel áll Horsman s az eljárást a parlament szokásokkal ellenkezőnek jellemzi, hogy a midőn a ház vezetője (Palmerston) egy indítvány tárgyalására tért enged, a ház (azaz: a ministeri többség) nem fogadja el. Peacocke a lengyel kérdés vitatását időszertlenül találja s tiltakozik az ellen, hogy a ház kivegye a külügyek vezetését a kormány kezéből, a mely felelős azokért. A szülő egyszersmind felvilágosítást kíván Layardnak a gyászruhát viselő lengyelnek megkancsukáztatása tárgyában tett nyilatkozatára.

Palmerston lordot egészen meglepte a ház szavazata, mindamellett megteszi a megtehető felvilágosítást az ügy érdekében. Az „Oroszországhoz intézett jegyzékek, ugymond, egyszerű általános és teljes közbocsánatot kívánnak Lengyelországban, úgy szintén népképviselőket, a mint I. Sándor alatt volt a bécsi szerződések értelmében. Azt hiszem, a bécsi kabinetnek e pontra vonatkozólag saját nézete van, de a mi véleményünk az, hogy Lengyelország jogos kívánatainak teljesítése I. Sándor alkotmányán kell hogy alapuljon. Harmadszor, hogy közhivatalokra csak lengyelek alkalmaztassanak s a közigazgatás akép legyen berendezve, hogy a lengyelek bizalmát megnyerje. Negyedszer teljes lelkiismeretszabadság s a nép vallásának illő oltalom. Ötödször a lengyel nyelv használása a közigyekben és a népnevelésben. Hatodszor szabályszerű ujonezozasi rendszer, hogy az utóbbi februarius hóban, történetekhez hasonló események ki legyenek kurtulva. Ezenkívül hathatósan ajánlottak az orosz csapatok és a lengyel felkelők közti ellenségeskedés megszüntetését, mint javaslataink sikerének első feltételét. Az osztrák kormány hasonló értelmű javaslatokat tett s én azt hiszem, hogy ha mi a sürgönyöket elterjeszhetjük, a ház érdemes tagjai abban a nézetben lesznek, hogy ő felsége kormánya mindent megtett, a mi hatalmában állott. Layardnak az a nyilatkozata, hogy a gyászruhát viselő lengyelnek megkancsukáztatása iránt kiadott rendeletről szóló tudósítás alaptalan volna, az orosz kormánynak egy távirati sürgönyén alapszik, a melyben ama tudósítás alaptalannak volt nyilvánítva.

Disraeli először is a vita szabályellenességét emeli ki, aztán meg kéri, hogy a kormány lépéseinek valami sikere legyen. Fitzgerald a mellett volt, hogy a Hennessy indítványát egy más napon vegyék újabb vitatás alá; de arról, a mi táviratilag jelentve volt, hogy t. i. Ausztria a galicziaihoz hasonló alkotmányt javasolna Lengyelország számára, semmit sem szökött; csupán azt kérdezte, hogy csatlakozott-e Ausztria a nemzeti képviselő s a közhivatalokra kizárólag lengyelek alkalmazása iránti kívánsághoz. Palmerston erre azt válaszolta, hogy Franciaország és Ausztria, Anglia javaslatait csekély módosításokkal elfogadták; de hogy mit tettek az ügyben idegen hatalmak, az a házban észlelyes vitatás tárgya nem lehet.

Cochrane a következő módosítványt indítványoz a Hennessy indítványához: „A ház sajnálja a csapat, a mely alatt Lengyelországnak egy része szenved s kijelenti, hogy a lengyeleket alaptalan reményekkel ne kecsgettesse, a be nem avatkozás elvéhez való szilárd ragaszkodását.“

A napi sajtó azonban hareziasabb hurokat peng. A „Morning Post“ orosz államférfiakról beszél, a kik igen is nagyon számítanak a béke fenntartására. Azt vetik, ugyanond, szemünkre, hogy mi a népeket felkelésre készítjük a nélkül, hogy más segélyt nyújtanánk nekik, mint meddő rokonszenyűnk. Azt mondják, mi arra a hiedelemre jogosítjuk Oroszországot, hogy európai háború a lengyelek javára lehetetlen. Amde a legbizonyosabb ut, a mely háborúra vezet az, ha azt lehetetlennek nyilvánítjuk. Oroszország, a krim háború előtt, az angol kormány és sajtó nyilatkozataiból elbizakodva, oly cselekvényeket követett el, a melyek a nemzetet annyira felindí-

tották, hogy a háború kikérülhetlenné vált. Erre jó volna az orosz államférfiaknak visszaemlékezni. Angliában a tőmegek érzülte dönteni szokott. Ez az érzület Lengyelország irányában még eddig nem nyilatkozott; de az könnyen megtörténhetik.

Maga a „Times“ is, a mely csak néhány nappal ezelőtt azt írta volt, hogy Anglia semmire sem fog a lengyel kérdéért háborút kezdeni, legújabb távirat szerint egy „felriasztó vezércikket“ közöl. Aggódi a háború bekövetkezése felől, ha Oroszország tagadólag fogna válaszolni és sajnálkozik Angliának veszélyével fenyegető diplomai beavatkozásán.

A szabadelvtű lapok pedig határozott hangon sürgetik a fegyveres erő alkalmazását Oroszország ellen.

Franciaország. Páris, jun. 25. A „Vaterland“-nak írják: „A sajtónak egy szabadelvtű korszaka nyílik.“ A „France“-nak e nyilatkozata a helyzet jelszavát terjed tovább tovább, s valóban hírlapjaink szabadabban kezdenek lélegezni, sok idő óta először bátorognak ismét vezércikkezni a belligyek felett. Ezen kívül egész határozottsággal állítják, hogy a megyei elnököknek, alelnököknek s a községi főnököknek egész serege, a kik igen szigorú eljárást követnek, legközelebb alkotmányos érzelmi utódoknak kell, hogy átengedjék állomásaikat. A császár szembenlő előzetkenységet tanúsít a közvélemény iránt; tudjuk azonban, hogy ha áldozatot viszen neki, mindenkori áldozatot is követel tőle. Miben fog állani most a követelés, csak sejtteni lehet. Az tény, hogy a tüzéséget, az egyedüli francia fegyvernemet, a melynek, hogy harcokszén sikra szállhasson, hosszabb előkészültre van szüksége, erősen szerelik. Nagyszámu üteget tesznek mozgóvá.

A császárné a szentsírhoz készül bucsut járni. A császár, a ki politikai okokból pártolja e szándékot, már 2 millió frankot utaltványozott csupán kegyes adományokra, a melyeket a császárné Jeruzsálemben tenni fogna.

Napoleon napjára (aug. 15. e), a melyet az idén nagyobb fényvel szándékoznak megünnepegni mint valaha, már elkezdődtek az előkészületek, névszerint a városbázánál, az ünnepély különböző részleteire tett ajánlatok árlejtése folyamathat van.

Olaszország. Turin, jun. 23. Ratazzi volt, és Minghetti jelenlegi ministerelnök e hó 21-én párbajt vívtak. Oka azokban a sértő kifejezésekben rejlik, a melyeket a két államférfi, a jun. 18-i kamar.ülésben használt egymás ellen. A mint annak idejében közölve volt, Minghetti, saját megátmodott politikájának védelmezése folytán, éles bírálat alá vette előde kormánypolitikáját. Ratazzi természetesen nem maradt ott a viszonzással, s többek közt o szavakat mondá: „Roszul illik olyan emberekhez, a kik IX. Pius és a bourbon hercegek kormánytanácsaiban ültek, vagy a korcsmákban összeesküvést forraltak Mazzinival, hogy egy olyanak szabadelvtűségét támadják meg, a ki már akkor védelmezte Olaszország szabadságát és függetlenségét a piemonti parlamentben.“ Ez a célzás Minghetti, Peruzzi, Manna és Venosta ministereket érdekelte s rajtok kívül valószínűleg egy s más képviselőt is; azért a ház nagy tetszéssel fogadta Minghettinek a következő visszafelelését: „Szerecsések azok a piemontiak, a kik nem voltak kénytelenek loyaltásukat áldozatul vinni hazaszeretettüknek; nekünk másoknak, más helyzetekben kellett az olasz ügyet szolgálunk. Én IX Pius ministere voltam, míg egész Olaszország benne reményelt, és Karlo Alberto táborába siettem, mi helyt 1848-ban az Ausztria elleni háborút visszautasított allocutio után, ama remény flstbe ment.“ Ratazzi felemlítette, hogy az ő annyira kárhözott ministeriumába Minghetti pecsétörnek és igazságügyministernek kinálkozott, mire Minghetti közbégvált és szavakkal: „falso falsissimo“ (hamis, a leghamisabb). Ezért történt aztán a kihívás Ratazzi részéről. A viad karddal történt, Ratazzi a karján gyege sebet kapott s arval a becsületnek elég lön téve.

Azt mondják, a király megdorgálta mind a két urat; véleménye szerint Olaszország államférfiainak okosabb teendője is volna, mint egymással verekedniük. „Annival inkább feltettem az ön életét, így szóla Minghettihez, mivel tudom, hogy Ratazzi nem tud vinni.“ „Sire, viszonzá Minghetti, talán éppen az a körülmény mentett meg, hogy én sem tudok banni a karddal.“

Németország. Berlin, június 24. A „Berl. Allg. Ztg.“ szerkesztője e hó 22-kén törvényszék előtt állott egy czikkért, a melyben azt írta, hogy a ministerium, a képviselőház jogainak megszorítása által, „aláaknázás“ (unterwürfig) az alkotmányt. Az államügyész kifejtette, hogy az „aláaknázás“ szándékos, felforgatásra számított cselekvényt jelent. Azt igenis lehet mondani, hogy valaki könnyelműségből „aláaknáz“ (untergrabe) az alkotmányt, de „aláaknázni“ előre kigondolt tervet feltételez. Ennélfogva az államügyész

50 tallér pénzbírságot, vagy e helyett 1 havi fogságot kéri a vádlottra. A törvényszék 15 tallér pénzbírságot, vagy helyette egy heti fogságot ítél. Ez az eset kétségtelenül tanúsítja, a mit a sajtó előre is feltett a porosz bírói függetlenségüket a jelen kormány-rendszer által is megrendíteni.

Orosz- és Lengyelország. A csatától semmi újabb. Úgy látszik, mintha várnák a felkelők, hogy mit fog a pétervári udvar felelni a három hatalom jegyzékeire. A késztetés azonban annál nagyobb eréllyel foly. Csak a közelebbi napokban 45,000 darab különféle fegyvert rendelt meg a nemzeti kormány külföldről.

Felinskit egy előre a Pétervártól 40 mérföldnyire fekvő Gatschina császári mulató kastélyba tették tisztességes fogságba, a míg a

császár maga elébe hivatni jónak látta. Letartoztatása okán nemcsak a Konarski-féle eset említi, hanem egy, a császárhoz intézett levelét, a melyet az érsek még martiusban nyújtott be a nagyherceghez felterjesztés végett, de a melynek létezéséről Pétervártól, csak a francia lapok közlése után értesültek.

Varsóból írják, hogy azon nap, a melyen a három hatalom jegyzékei Pétervárra érkeztek, a lengyel forradalmi kormány külügyi hivatalának is egy sürgönye jutott a Gortsa-koff irodájába, a melynek tartalma ide megy ki: A lengyel nemzet teljes függetlenségét kíván nemcsak a congressus szerinti Lengyelországban, hanem az ő lengyel tartományokban is. A nemzeti kormány beleegyezik a fegyvernyugvásra, habár az sokkal előnyösebb az oroszokra, mint a lengyelekre nézve, csak hogy ez a fegyvernyugvás az ő lengyel

tartományokra is kiterjedjen. Végre a leendő értekezleten a nemzeti kormány is képviselve legyen egy felhatalmazottja által. Különben a nemzet folytatja a harezot s tiltakozik minden olyan diplomatiái cselekvény ellen s azt előre is érvénytelennek nyilvánítja, a mely a lengyel nemzet sorsa felett, az ő közremunkálása nélkül határozná.

A hirhírté vált lithvaniai orosz parancsnok Murawieff újabb tetteiről írják: Wilnában ismét számos kivégzés történt, ezek között két urhölgyé az ország első családaiából: Plater kisasszonyé, a nem rég kivégzett Plater gróf nővére és Terlecka k. a. A nép dühbe jött a vad kegyetlenség felett, megrohanta Murawieff palotáját, a ki egy lakanyába menekült. A palotát feldúlták. Erre katonaság állott ki, a fegyvertelen tömeget körülvetve és elfogta. Vitézsége jutalmul szabadságot nyert

a város kirablására. Most már minden egyes katona rabol, gyilkol, a hol és a mikor neki tetszik. Volt eset, hogy egy nőnek, a ki férje hollétét nem akarta elárulni, megütöztették szuronyhegygyel égették ki a szemét.

A dunaburgi várban 869 nemes van beborított; a mohileffi kaszamatákban 600 lengyel születési hivatalnok és nemes ember. Nöket és agg férfiakat bilincsekbe verve hurcolnak Mohilewbe.

Ujabb. Marosszéken e hó 30-dikán ment végbe a választás. Szavazat többséget nyertek: K. Nagy Sámuel és gróf Rédei István. M. Váshely választott követe Dózsa Elek lemondott. Küküllő megyében: Bede-József, Cipariu Timothe és gróf Bethlen Farkas. Felső-fehérmegye belkerületében gr. Bethlen Gábor.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(143)

342.

Psz.

1863.

Felhívás.

(1-3)

Néhai gróf Lázár Erzsébet, özv. Bagosy Jánosné végrendeleti örököséhez.

Cseger Bagoson f. évi január 13-án elhalt néhai gr. Lázár Erzsébet, özv. Bagosy Jánosné által 1858 év február 24-én tett s 1859 május 27-én pótl intézkedéssel ellátott, s az alóli megyei törvényszékhez mint Gyámbatóságához benyújtott végrendeletben megnevezett hagyományos örökösök; névszerint: A Csegeri rom. cath. egyház képviselője, s gondnoka, az erdélyi kolozsvári Múzeum Igazgatósága, Suta Ferencz, továbbá özv. Korda Adámné született Toldalagi Zsuzsanna, Cserey Eliza Szentiványi Lászlóné, Molnár Anna Leszkay Ferenczné, Molnár Kata Elek Pálné, Keczely Erzsébet. Sebesy Ágnes, Bagosi Ferencz, Kende Zsigmond, Szilágyi Amália, báró Perényi Károly, báró Perényi Aladár és báró Perényi Malvin Hessenstein grófné ezennel felhívotnak, miszerint a f. évi augusztus 6-án d. e. 9 órakor mint a fent érintett végrendeletnek kihirdetésére és az ideig. törvény szabályok XIV fejezetének 165 és 167 §§ saiban előírt öröklés körüli eljárás megtételére végzésileg kiűzött határ időben az alóli megyei törvényszék előtt Nagy Károlyban személyesen, vagy törvényes meghatalmazottjuk által saját érdekük képviseletére annál inkább megjelenjenek, mert különben az öröklés körüli intézkedések a felmerülő körülményekhez képest távollétükben is meg fognak történni.

Szatmár-megye, Nagy Károly mezővárosában 1863 ik évi június 6-kán tartott törvényszéki üléséből.

NEM HIVATALOS.

(139)

Szálloda a Magyar Koronához

(3-3)

NAGY-SZEBENBEN.

Alóli mely tisztelettel bátorodom a t. cz. vendégeknek s itt keresztül utazóknak bízni tenni, miszerint vendégszobáimat, kávé- s éttermeimet, földszint mint pedig az első emeletben nyitott kényelmes éttermemet a mostani előre baladt idők izlésének megfelelőleg alkalmaztam.

Minékutána főtörökvesemnek ezéjja becses látogatóimnak s tisztelt szállóimnak legnagyobb megelégedésükre s kényelmekre ügyelettel lenni, azon alkalmas rendet tanáltam, mikép nálam minden időtájjban éltap szerént, vagy pedig Tabl d'hotel-ként ehetni, hol utóbbinak terítke hat jól készült s válogatott étkekkel állandó csakis 65 krajczárért o. é. szolgálandók s remélem minden magándiesérettől elállva, hogy figyelemmel tisztán s izletesen készült étkeim, mindennemű bel- s kül(öldi) boraim, ugy szintén kiűnő jó söröm, melynek legkisebb mérője a jegespeczéből adatik, elegendő alkalmat nyitnak számos látogató-sokra, ki is addigi becses bizalomért, melyet öt évek lefolytával minden t. cz. vendégektől részesültem, legnagyobb köszönetem nyilvánítom.

Nagy Szeben, június 6 1863.

PROKOPP SEBESTYÉN, szállodai haszonbérlo.

(142)

Pesten sajtó alatt van:

„ELV ÉS ELŐÍTÉLET“

Regény a magyar társadalomból.

I R T A

HALLMÁGYI SÁNDOR.

A meglehetősen terjedelmes kötetet képező munka következő fejezetekre oszlik:

I. A jukker-fogat. II. Egy csodabogar s a mezei ibolyák. III. Az öreg Csallószegi és háztája. IV. Satyr és Amor egy fedél alatt. V. Vasárnap városban s vásárral falun. VI. Mitől kapnak a nők főfájást? VII. Egy kis leány nagy veszedelemben. VIII. Egy csók nem a világ! IX. Az öreg Csallószegi el akarja idegeníteni Györgyet a mágneses társaságtól s igen nagy tűzbe jő. X. Mi van a levegőben? XI. A kis leány szerelme lesz — a halálba! XII. Mi az a váltó? Nőknek magyarázza egy ex-táblabíró, a ki soha se írt váltót alá. XIII. Egy szó, a melynek ára 5000 forint. XIV. Egy kis tanúság a szerelmes leányok és nagyleányos anyák számára. Lesz, a ki megérti s hasznát veszi tán. XV. Csallószegi bátyánk viszontagságai egy ölet miatt. XVI. Mi választja el a nagyvilágot a kisvilágtól? XVII. A Noé galambja. XVIII. Az első vívást az özönvíz után. XIX. Corollarium.

Előfizetési ár f. é. július végéig 1 frt marad,

Megrendelések egyenesen a szerzőhöz Kolozsvárra intézendők.

Továbbá megrendelhetők még a következő már megjelent munkák:

„Parlagi Rózsák.“ Történeti beszélyek. Irta Hallmágyi Sándor. Két kötet. Ára a könyvkereskedések után 2 frt, szerzőnél csak 1 frt 50 kr.

„Saphira.“ Történeti regény. Irta Hallmágyi Sándor. Három kötet. Ára könyvkereskedések után 2 frt 60 kr. szerzőnél csak 2 frt.

Mind a három munkát a szerzőnél megrendelhetni 4 frttal, mely összeg be- küldőjének a könyvek bérmentve küldetnek meg.

(110)

2/1 1863.

(2-2)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállítás arany-érmét nyert.

Középpontú raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerár Bécshen, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az úgynevezett Seidlitz-por használati utmutatásokkal áruhat-ék, melyek szóról szóra az enyim szerint utanozva, a közönség csalódására, még saját névalatásomat is viselik, s ily módon azok külsőjeiről itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenében óvásul mindenkit azon megfigyeltéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyenű szerekek megkülönböztetése végett, minden általam készített skatulya Seidlitz-por saját óvó bélyegemmel van ellátva, s minden egyes por-adagot magába foglaló fehér papírosan ezen esmerető-jegy „Moll Seidlitz-pora“ (Moll's Seidlitz-Pulver) viszonyosán látható.

Ára egy bépecsételt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig- elő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi halálai részletes bizt. nyilatványul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, ovábbá görsök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértörődés, kövszényszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hanyási inger stb. eseteiben a legjobb eredményt nyel használtatik, s a legártalmasabb gyógyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathia és vizgyógy- módot hasztalan használták, ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egésségüket egyszerű és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, mű észek, mezei gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógy- szereszek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselek, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvárt: RITTER Tr. özvegye gyógyász. Továbbá Beszterczén: Szon- got György. Brassóban: Jekelius F. Déván: Bucher A. M.-Vásárhelyt: Bucher M. és Rudas. N.-Bányán: Haracek. Nagy-Károlyban: Schöberl. Nagy-Szebenben: Muller gyógyyszerész N. Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szászse- besen: Binder F. gyógyász. Szent-Ágothán: Knall K. gyógyyszerész. Szerdahelyt: Sehimert F. gyógyyszerész. Zalathán: Mégay G. A. gyógyász. Zilahon: Harmath S. F. A fennebbi cézeknél létezik még ezeken kívül a

norvégiai hegyekről való valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é.

Az üvegek el vannak látva vdmárkossal és kimerítő használati utasítással.

Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgálatik és czinkupak- kal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsi faj a dorsch- halnak leggondosabb egybegyűjtése és kivilágosítása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az köz- vetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Euro- pában minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb gyógyyszer a mell- és tüdőbajok- ban, scrophulus és rachitis, kövszény és csúsz, feült bőrkültetés, szegnyuladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A.

gyógyyszerész Bécshen, „zum Storch“, Tuchlauben.

(136)

Jószageladas.

(3-3)

Gr. Pejácsevich Márknó gr. Bethlen Hermina ő méltósága sz. zalaknai és m. szilvási jószaga eladó. Értekezhetni és a vásárt megköthetni jószágigazgató Demeter Károlynál Kolozsvárt, b. királyuteza 22 dik szám alatt.

(141)

Jelentés az egyház előljaróságokhoz.

(2-2)

Tisztelettel vagyok bátor jelenteni, hogy nálam találtatik két újból készült a legjobb anyagokból és csinos formájú orgona — egyik öt változatú, a másik hat változatú — több évi felelet mellett eladandó. Az irt műveket meg lehet vizsgálni és értekezhetni róla M.-Vásárhelyt nagy-szentkirályutezában 255 számú házánál,

Blahunka Lajos, orgona- és zongora- művésznél.